

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Ob časnikarski razstavi

Leto in dan govori in dela časnikar za druge. Časnikarska razstava, ki bo danes odprta na velesejmu, pa daje slovenskemu časnikarju priložnost, da pred vso slovensko in jugoslovansko javnostjo spregovori tudi besedo o sebi in za sebe. Opozoriti želi našo javnost, kakšno je njegovo delo in kakšen je njegov delež pri narodni kulturi.

Ni neznana stvar, da je bil tudi med Slovenci časnikarski poklic in časnikarjeva oseba mnogokdaj sprejeta z gotovimi rezervami in ne izključujemo, da se ponekod to še danes dogaja. Morda so borni začetki slovenskega časnikarstva temu vzrok, morda revne materialne prilike, s katerimi so se mnogi slovenski časnikarji in publicisti morali otepati vse življenje. Morda tudi način življenja, ki najbolj vidnega časnikarja reporterja sili, da je tako rekoč vedno na cesti, vedno za dogodki, da v vsako stvar »nos vtakne«, da išče povsod in kjerkoli informacij, ki jih publika drugi dan hoče imeti v svojem listu. Morda tudi zaradi tega, ker časnikarji navadno vidijo tudi oni del življenja, ki se odigrava za kulisami, kar mnogim ni po volji in svojo nejevoljo kažejo v pikrih opazkah, ki jih naslavljajo na časnikarski stan. Tudi to ne izključujemo, da se tu in tam vtiho tapijo k listom ljudje, ki bi po svojih moralnih in umskih lastnostih ne smeli biti oblikovalci javnega mnenja. Tak primer vrže potem senco tudi na vse ostale, na ves stan in to tem bolj, čim bolj je ta stan viden in v ospredju javnega življenja. Toda na splošno moremo ugotoviti, da gotovi predsodki javnosti proti časnikarju v tisti meri izginjajo, kolikor je večji razmah publicistike in kolikor raste važnost časopisa, zlasti dnevnega časopisa.

Ni je kulturne smeri, ki ne bi poudarjala in nenehoma naglašala važnost časopisa. In to popolnoma opravičeno. Časopis je danes, ko je tehnika tako zelo napredovala, največja svetovna vesela, močnejša kot so oborožene armade. Časopis je dnevna hrana stotinam milijonov ljudi. Časopis oblikuje javno mnenje, sega na vsa področja in čitatelj zahteva, da ga o vseh pojavih domačega in tujega sveta informira. Kdo pa je tisti, ki časopis oblikuje in ga polni? To je časnikar, ki mora po svojem poklicu budno zasledovati vse pojave življenja, živeti s časom in mnogokrat tudi pred svojim časom. In to ni vedno lahka stvar, ker zahteva mnogo duševne prožnosti in telesnih naporov. Dnevno mora iziti list, pa naj bodo uredniki dobre ali slabe volje, razpoloženi ali nerazpoloženi za delo, zasuti z ndarnimi vestmi ali pa si jih morajo šele poiskati. Ne le, da je treba prenašati sitnost premoale skromnih poedincev in užaljenost občutljivih veličin; časnikar mora ostro prisluškovati utripu javnega mnenja in ga po svoji dolžnosti in vesti posteno informirati in pravilno oblikovati. Ljudje so dandanes nerazumni. Način življenja le malokomu še daje priložnost, da bi se posvečal znanstvenim razpravam in bedel nad težkimi dnevniki v kratkem in na poljuden način pove dnevniki v kratkem in na poljuden način pove tudi vse ono, kar je v kraljestvu duha novega in perečega. Zato mora časnikar mnogo brati, se za vse zanimati, biti povsod nekoliko doma, da more ustreči vedoželjnosti svojih bralcev. Ta »nekoliko doma« je seveda večkrat kamen spotike raznim strokovnjakom, specialistom in znanstvenikom, ki se radi pomilovalno nasmehejo, če se časopis morda nekoliko nerodno zadene ob njihovo znanstveno specialiteto. Toda pri hitrem načinu dojemanja in oddajanja, s katerim mora delati časnikar, so neopazne znanstvene finese kaj razumljive in žal tudi netočnosti, katere pa bi vsakdo zagrešil, ko bi delal in živel v takem vrtincu, kakor mora časnikar.

Hvala Bogu si tudi znanost in časnikarstvo vedno tesneje stiskata roki. Vsi večji, resnejši listi si pri rastočih nalogah, ki jih mora prevzemati dnevni tisk v javnem življenju, iščejo strokovnjakov za razna vprašanja in jih pritegnejo v svoj uredniški delokrog. Vsa boljše dnevnik razpolaga danes z uredniki, ki se po svojem poklicu stalno pečajo s političnimi, gospodarskimi, kulturnimi problemi, ki iz tehnike, sociologije, literarne kritike pa tudi filozofije morejo vsak čas podati uvaževanja vredno mnenje. Vedno bolj se širi tudi krog zunanjih sodrudičkov, strokovnjakov in znanstvenikov po poklicu, ki ne oklevajo v dnevnem tisku po potrebi in želji izraziti svoje avtoritarne sodbe o enem in drugem vprašanju. Dandanes se vršina dobrega dnevnika že radi zahtev časa vedno višje dviga in ni za nobenega vseučiliškega profesorja sramota, če se o njem ve, da s svojimi prispevki sodeluje pri enem ali drugem dnevniku. Tako postaja časnikarstvo od leta do leta pomembnejši kulturni činitelj. Lahko bi rekli, da je večina politikov s svetovnimi imeni izšlo iz časnikarskega stanu, kateremu so povečini tudi v poznejši, bleščeči karieri ostali zvesti. Vsaka kulturna smer se prizadeva, da spravi na uredniška mesta svoje najspretnije in najbolj razgibane delavce, ker je časnik danes tista prižnica, raz katere se dnevno govori desetisočice. Zato je interes javnosti, a še prav posebno časnikarskega stanu samega, da ima v svojih vrstah čim bolj izobražene člane, ki se zavedajo velike moralne odgovornosti pred narodom in državo in ki imajo visok in čist pojem o svojem časnikarskem zvanju.

Slovensko časnikarstvo se je kot stan pričelo izraziteje uveljavljati šele z nastankom narodne države, kar je povsem razumljivo. Od tedaj datirajo tudi njegove poklicne organizacije in posrečeni poskusi, da se v javnosti tudi kot stan bolj in bolj uveljavi. Toda časnikarska tradicija sega tudi med Slovenci več kot stoletje nazaj. Mnogo je pomembnih imen v našem slovu in splošni narodni kulturi, ki so bili časnikarji in ki so dostikrat v najtežavnejših razmerah pomagali ustvarjati narodno kulturo. Posebno je pomemben njihov delež pri buditvi narodne zavesti in političnem prebujenju slovenskega naroda. Malo je slovenskih narodnih delavcev, ki se ne bi vsaj priložnostno pečali tudi s časnikarstvom ali

Pogodba, ki krije v sebi veliko nevarnost

Če ne pride do vojne med Rusijo in Japonsko, bo Kitajska postala vazalna država Sovjetov

Nenapadalni pakt med Kitajsko in Sovjetsko Rusijo je torej dejstvo. Stopil je že v veljavo in bo trajal pet let ter se bo podaljšal avtomatično vsakokrat za dve leti, če ga ne bi ena ali druga stranka šest mesecev pred iztekom odpovedala. Pakt nikakor ne pomeni vojnega zavezništva med Kitajsko in Sovjetsko Rusijo, če smemo verjeti kitajskemu zunanjemu ministru, ki je izjavil, da pogodba nima nobenih tajnih dodatkov, ki bi bili naperjeni proti komurkoli. Pakt samo določa: Če bi ena izmed pogodbenih strank bila napadena od kakšne tretje sile ali sil, se obveže druga pogodbeni stranka, da te sili ali silam ne pride na pomoč ne direktno ne indirektno.

V opravičbo tega pakta pravijo v Nankingu, da so se s Sovjetsko Rusijo o tej stvari pogajali že vse leto in da je glavni namen pakta, da bi se Kitajska zavarovala nasproti Sovjetski Rusiji, da bi ta v sedanjem sporu z Japonsko ne skočila Kitajski v hrbet! Največji interes Kitajske v sedanjem trenutku je, da ne bi kitajski komunisti, ki jih podpira Moskva, izrabili spora z Japonsko za to, da bi delali nankinski vladi neprijetne. Kot koncesijo Sovjetski Rusiji je nankinska vlada po podpisu nenapadalnega pakta izpustila vse komunistične kolovodje na Kitajskem.

Gre za posest notranje Mongolije

V Tokiu seveda tem razlagam ne verjamejo in so mnenja, da ta pogodba pomeni zmago protijaponskih komunističnih elementov. V Tokiu odklanjajo tudi kitajsko tolmačenje pakta z Rusijo v tem smislu, da pomeni podlago za kolektivni varnostni sistem na Daljnem vzhodu sploh, h kateremu bi mogla pristopiti tudi Japonska... V Tokiu so prepričani, da nenapadalni pakt med Kitajsko in Sovjeti vsebuje tajne dodatke, po katerih bo Rusija Kitajsko v sedanjem sporu z Japonsko podpirala s posiljativami orožja in častnikov instruktorjev. Pariški »Jour« poroča celo, da bo sovjetski maršal Blücher prevzel vrhovno vodstvo kitajske armade, če bi se kitajski generali ne mogli med seboj sporazumeti. Baje je bilo skozi Mongolijo odposlanih na Kitajsko že dvanajst velikih sovjetskih bombarderjev. Politika sovjetske vlade — pravi »Jour« — ima namen, da bi se spor med Kitajsko in Japonsko kolikor mogoče zavlekel, tako da bi nastale komplikacije, ki bi Sovjetski Rusiji omogočile, da aktivno poseže v ta spor kot zaveznica Kitajske. Ta politika je razumljiva zlasti z ozirom na to, da so Japonci izrazili oborožen konflikt s Sjangajem samo zato, da bi se med tem časom mogli polastiti notranje Mongolije, kjer so danes že popolnoma v posesti province Čahar in silijo že v najvzhodnejšo mongolsko provinco Suijien. Na ta način bi se Japonski kmalu posrečilo, da Rusijo popolnoma odreže od Kitajske, in zato se Sovjetom zelo mudi, da bi na kakršenkoli način Japonski skočili v hrbet, in sicer takrat, ko bi bilo čim več japonskih sil vezanih na različnih frontah proti Kitaju.

Sovjeti čakajo na ugodni trenutek

Pakt med Kitajsko in Rusijo, ki ga skušata obe strani predstavljati kot nekaj nevtralnega pakta, ki naj Kitajsko obvaruje pred možnostjo kakšnega sovjetskega napada in narobe, pomeni vsekakor nov in resen zapletek sedanjega spora na Daljnem vzhodu. Zakaj očitno je, da ima nedolžna razlaga pakta samo namen prikriti pomoč Sovjetske Rusije Kitaju, kadar bi za to napačili primeren trenutek. Vmešavanje Sovjetske Rusije v kitajsko-japonski spor pa bo avtomatično nastopilo takrat, ko se bo ta konflikt razširil na Mongolijo, to se pravi, ko bodo Japonci ob okupaciji notranje Mongolije zadeli na zunanjo Mongolijo, ki ne predstavlja ničesar drugega kakor rusko predstražo na poti iz Irkutsk proti Pejpingu. Japonska to seveda dobro ve, kar pa ne bo imelo druge posledice kakor to, da bo skušala čimprej in s čim močnejšim sunkom prisiliti Kitajsko na kolena, še preden bi imela Rusija povoda riskirati vmešavanje. Da bi vmešavanje Sovjetov pomenilo tudi veliko nevarnost za razširjenje konflikta na druge velesile, ki zavzemajo napram Rusiji oziroma Kitajski in Japonski bodisi prijateljsko bodisi neprijateljsko stališče, ni treba poudarjati. V tem oziru je značilno, da so takoj po objavi kitajsko-ruskega pakta začeli italijanski in nemški listi, ki so doslej z ozirom na kitajsko-japonski spor zavzemali nekoliko rezervirano stališče, ostro napadati Sovjetsko Rusijo kakor tudi Kitaj, ki ga dolžijo, da se je vdinjal sovjetski politiki.

Anglija ni zadovoljna

V Londonu, kjer so na splošno orientirani proti Japonci, ki ogrožajo ogromne gospodarske interese Velike Britanije na Daljnem vzhodu, je vest o sklenitvi nenapadalnega pakta med Rusijo in Japonsko napravila neugoden vtis. Na eni strani se Anglija trudi, da bi iz kitajsko-japonskega spora ne nastali novi zapletljivi, na drugi pa se boji, da ne bi ta pakt pospešil politike dveh blokov, boljševiškega in antiboljševiškega, tudi na Daljnem vzhodu. V Londonu tudi niso prijazni kompromisu med Kitajsko in Rusijo, ki je bil sklenjen na podlagi tega, da bodo postale kitajske komunistične čete proste za boj proti Japonci, kar pa bi utegnilo v doglednem času imeti neugodne posledice za Kitajsko samo.

Služajno se to mnenje ujema z mnenjem nemških krogov, ki pravijo, da se bodo Sovjeti na eni strani zelo izogibali odkritega spora z Japonsko, na drugi strani pa Japonci ne mislijo na to, da bi Rusijo napadli. Edini pomen pogodbe s Kitajsko more torej biti samo ta, da postanejo Sovjeti nekaj varuh te države, katero bodo skušali zaplesti v svoj sistem. Kitajska je prav za prav sama v svojo deželo poklicala sovražnika. »Völkischer Beobachter« pravi isto, vendar pa meni, da bodo Sovjeti prežali na vsako priliko, da izžvejo vihar, da bi mogli ribariti v močnem.

Ruska pomoč Kitajski

Pariz, 31. avg. AA. DNB. »Jour« objavlja vest, da bo sovjetska Rusija na podlagi pogodbe, ki jo je podpisala s Kitajsko koncem novembra, poslala Kitajski 120 lovskih letal, 100 izvidniških letal, 200 tankov, med temi 25 izredno velikih, 5000 konj, 20.000 kamionov, 2500 motociklov, 1500 vlačilcev za težke topove, poldrug milijon pušk, en milijon 200.000 granat in 60 milijonov nabojev za puške. Prav tako bo sovjetska Rusija poslala na Kitajsko večje število prostovoljcev in vojaških strokovnjakov. Kitajska bo polovico tega naročila vsaj pri listih sodelovali. Časnikarska razstava ima namen, da vse to delo v različnih dobah in na najmnogovrstnejših področjih prikaže naši javnosti. Tega dela se slovenskim časnikarjem ni treba sramovati, saj govori za nje in njihovo kulturno pomembnost.

japonskih komunističnih elementov. V Tokiu odklanjajo tudi kitajsko tolmačenje pakta z Rusijo v tem smislu, da pomeni podlago za kolektivni varnostni sistem na Daljnem vzhodu sploh, h kateremu bi mogla pristopiti tudi Japonska... V Tokiu so prepričani, da nenapadalni pakt med Kitajsko in Sovjeti vsebuje tajne dodatke, po katerih bo Rusija Kitajsko v sedanjem sporu z Japonsko podpirala s posiljativami orožja in častnikov instruktorjev. Pariški »Jour« poroča celo, da bo sovjetski maršal Blücher prevzel vrhovno vodstvo kitajske armade, če bi se kitajski generali ne mogli med seboj sporazumeti. Baje je bilo skozi Mongolijo odposlanih na Kitajsko že dvanajst velikih sovjetskih bombarderjev. Politika sovjetske vlade — pravi »Jour« — ima namen, da bi se spor med Kitajsko in Japonsko kolikor mogoče zavlekel, tako da bi nastale komplikacije, ki bi Sovjetski Rusiji omogočile, da aktivno poseže v ta spor kot zaveznica Kitajske. Ta politika je razumljiva zlasti z ozirom na to, da so Japonci izrazili oborožen konflikt s Sjangajem samo zato, da bi se med tem časom mogli polastiti notranje Mongolije, kjer so danes že popolnoma v posesti province Čahar in silijo že v najvzhodnejšo mongolsko provinco Suijien. Na ta način bi se Japonski kmalu posrečilo, da Rusijo popolnoma odreže od Kitajske, in zato se Sovjetom zelo mudi, da bi na kakršenkoli način Japonski skočili v hrbet, in sicer takrat, ko bi bilo čim več japonskih sil vezanih na različnih frontah proti Kitaju.

Amerika hoče ostati nevtralna

Washington, 31. avg. AA. DNB. Senator Borah v neki izjavi listom zelo ostro kritizira vlado, zakaj ni začela izvajati zakona o nevtralnosti v sporu med Kitajsko in Japonsko. Borah pravi, da ameriški narod sicer simpatizira s Kitajsko, toda nikakor neče, da bi ga kdo zavlekel v azijsko vojno.

Japonci prodirajo v Mongolijo

Tokio, 31. avg. AA. Havas. Agencija Domej poroča, da so mandžurske čete, ki sodelujejo z japonskimi četami, zavzele Giheeng, važno mesto v pokrajini Čahar.

Huda kriza belgijske vlade

Konec nacionalne unije? Reksisti triumfirajo

Bruxelles, 31. avgusta. c. Belgijska vlada, ki ji načeluje Van Zeeland, je začela v zelo težko, če že ne politično, pa vsaj moralno krizo. Javno mnenje v Belgiji je računalo s tem, da bo Van Zeeland s svojo vlado moral odstopiti še v mesecu septembru. Zadeva je silna zaradi tega, ker so posebno ponekod računali na to, da ima v Evropi Van Zeeland tak ugled, da bo lahko izvedel težavno nalogo gospodarskega sporazumevanja. To nalogo so mu, kakor znano, dali na precej slovesen način v Washingtonu, ko je nedavno obiskal Roosevelta.

Težave v vladi so nastale zaradi tega, ker se je javno začelo kušljati, da se vlada udaja korupciji in da to dela celo predsednik vlade Van Zeeland. Znani nasprotniki vlade so nekod staknili, da v knjigah belgijske Narodne banke še zmeraj opisujejo mesečno plačo, ki jo dobiča Van Zeeland kot guverner Narodne banke, dasi že nekaj let ne vrši več te službe. Finančni minister socialist de Man je takoj uvedel preiskavo in najprej ugotovil v bančnih knjigah, da v resnici še zmeraj zapisujejo to plačo. Toda te plače Van Zeeland ni dobičal, ampak so si jo razdelili ostali člani upravnega sveta Narodne banke. Te zadeve je finančno ministrstvo kmalu objavilo, toda odziv med javnim mnenjem je bil tako mučen, da je najprej finančni minister de Man podal ostavko, kmalu nato pa so odstopili še vsi ostali socialistični ministri Van Zeelandove vlade.

Na ta način bi bilo konec politike takozvane nacionalne unije, ki sedaj s koalicijo katoliške, liberalne in socialistične stranke vodi Belgijo. Na zadnji seji vlade, ki je trajala skoraj vso noč, je Van Zeeland podal zaostala pojasnila o razmerah v Narodni banki in de Man in njegovi socialistični tovariši so preklicali ostavko. Na seji je bilo le sklenjeno, da bo vlada šla pred parlament in tam vse pojasnila.

Toda pri tem se je zgodila nova nerodnost. Van Zeeland je v svojem listu »Independance belge« objavil precej neprevidno, da je edini denar, ki ga je kot predsednik vlade dobil od Narodne banke, bil ostanek plače, ki mu jo je banka dolgovala še iz dobe, ko je bil guverner Narodne banke. Toda ta denar mu je banka izplačala iz svojega posebnega, nejavnega računa.

V vladi je zopet završalo in finančni minister de Man je takoj izjavil, da ni vedel, da ima

Umik ali zvijača?

Tokio, 31. avgusta, bb. Danes popoldne se sešale japonska vlada k seji, da izdela koncept odgovora, ki ga bo ministriški predsednik princ Konoe podal na seji japonskega parlamenta dne 3. septembra. Iz vladnih krogov se čuje, da bo ministriški predsednik po tem razgovoru obrazložil položaj, ki je nastal po sporu med Kitajsko in Japonsko in po incidentu, ki je nastal z Veliko Britanijo. Japonska bo tudi predlagala, kako naj se spor tudi s Kitajsko v najkrajšem času reši. Japonci bodo predvsem zahtevali, da Kitajska vlada energično prepove delovanje protijaponskih klik ter tako omogoči vzpostavitev normalnih odnosov. Princ Konoe bo tudi poudaril, da Japonska v nobenem primeru ne želi poslabšati spora s Kitajsko, še manj pa si želi prave vojne z njo. Zahteva pa, da se japonski interesi na kitajskem skrbno zaščitijo. Razen tega bo japonski zunanji minister odgovoril tudi na britansko noto zaradi napada na angleškega poslanika, nakar bo Japonska odgovorila tudi diplomatskim potom. V političnih in vladnih japonskih krogih je povzročil ton angleške note, ki je bila zelo hladna, zelo neugoden vtis. Angleška vlada v svoji noti očita Japonci, kakor da nalašč ogroža in uničuje življenje britanskih državljanov. Princ Konoe je poudaril, da se Japonska sedaj bori za svoje življenje, ker je nevarno ogrožena in je tudi ematrala, da bo našla pri britanskih krogih več razumevanja.

Nova japonska ofenziva

Sanghaj, 31. avgusta, b. Japonci so danes izkrcali v Sanghaju nove čete. Od davi se sliši močni topniški ogenj na vseh bojiščih okrog mesta. Bržkone so Japonci začeli svojo napovedano ofenzivo. Letala so močno bombardirala poslopje mestnega poglavarstva.

Letalski napad na Kanton

Honkong, 31. avg. b. Včera popoldne so japonski bombniki hoteli bombardirati Kanton. Kitajske oblasti so takoj alarmirale prihod sovražnih letal in takoj poslale v borbo svoja lovska letala. Po polurnem medsebojnem obstreljevanju so se Japonci umaknili. Vrgli so samo dve bombi na letališče, ki leži zunaj glavnega mesta. Med prebivalstvom je nastala precejšnja panika, vendar se je po kmalu zopet pomirilo, ko je uvidelo, da so se morali japonski letalci naglo umakniti.

Pomirjujoča vest

London, 31. avg. AA. DNB: Predsednik vlade sir Neville Chamberlain bo danes še enkrat obiskal kralja in nato odšel na počitnice na Skotsko.

Italija vabi Neguša

Pariz, 31. avgusta, b. Jutranji listi poročajo, da je italijanska vlada ponovno poslala Negušu povabilo, naj se vrne v Abesinijo, da tam kot njen vazal sodeluje pri ureditvi nove Abesinije. Bivši abesinski cesar Haile Selassije, ki se vedno upa na angleško pomoč, je italijanski predlog zavrnil.

Nemirna Palestina

Jeruzalem, 31. avgusta. AA. (DNB.) V bližini Oljake gore v Jeruzalemu so sredi nevarno ranili nekega Arabca. V Tel-Avivu je eksplodirala bomba in ranila dva Arabca in nekega Žida. V več palestinskih krajih so se zadnje dni pripetili izgredi, zato so pomnožili policijske patrulje, ki neprestano krizarijo po vsej deželi.

Komunike konference Male zveze

Popolno soglasje - Mala zveza presoja mednarodni položaj optimistično

Strogo neumešavanje in svetost pogodb

Sinaja, 31. avg. AA. Danes popoldne se je vršila četrta in sklepna seja stalnega sveta Male zveze, nato je pa izšel tale komuniké.

Stalni svet držav Male zveze se je sestel na redno zasedanje v Sinaji 30. in 31. avgusta 1937 pod predsedstvom romunskega zunanjega ministra Viktorja Antonescuja, ki prevzame od tega sestanka funkcijo predsednika stalnega sveta za prihodnje leto. Jugoslavijo je zastopal dr. Milan Stojadinović, predsednik vlade in zunanji minister, češkoslovaško republiko pa dr. Kamil Krofta, zunanji minister.

1. Podrobna izmenjava mnenj med tremi ministri tako glede sedanjega mednarodnega položaja, kakor glede posameznih problemov, ki se tičejo neposredno treh držav, je dala priložnost za ugotovitve popolne enotnosti naziranj na vprašanjih, ki so jih proučevali, in popolno soglasje glede tega, da nadaljujejo in okrepijo akcijo Male zveze v skladu s cilji sveta in s koristmi držav, ki ga tvorijo. Izvajajoč že 17 let popolnoma dosledno politiko, je Mala zveza odločna, da ji ostane zvesta. Trije ministri so zadovoljni, ker so mogli priti do sklepa, da vzlic raznim vznemirljivim dejstvom simptomi zboljšanja splošnega evropskega položaja, ki so ga poudarili že na svojem zadnjem sestanku v Beogradu, kakor vse kaže, dopuščajo upanje, da se bo dosegla pomiritev, ki bi ji mogla slediti doba pomirjenosti, v kateri bi bil zagotovljen mir v Evropi. Kakorkoli se bo razvil položaj, stalni svet Male zveze je trdno odločen zastaviti vse svoje sile in podpreti vsako akcijo, ki ji bo namen utrditev miru z zboljšanjem mednarodnega sodelovanja.

2. Stalni svet je odločen nadaljevati prav tako živo kakor v preteklosti svoje aktivno sodelovanje z DN tako na političnem področju, kakor na gospodarskem, socialnem in človekoljubnem. Politika držav Male zveze se bo tudi nadalje ravnala po načelih Pakta, ki tvorijo osnovo vsakega upanja za stalnost in mir. Glede možne spremembe Pakta poudarja stalni svet ponovno svoje stališče, da za to spremembo ni povič, temveč da bi bilo v bodoče celo treba proučevati način, kako bi se izvedla osnovna določila Pakta in da bi se ta določila utrčila v skladu z izkuštv, pridobljenimi v preteklosti.

3. Glede pogajanj za sklenitev novega locarnskega pakta vztraja stalni svet na svojem stališču, da ne bi noben nov akt pripomogel k učinkovitemu zasidranju miru v Evropi, če ne bo v skladu s takšnim sistemom varnosti, ki bi hkratu zavaroval mir tudi drugod.

4. Stalni svet ponovno poudarja odločnost treh držav, da vztrajajo strogo na stališču neumešavanja, ki so ga zavzele že prvi trenutek nasproti dogodkom na Španskem, in da bodo tudi v bodoče dale svojo podporo vsaki organizaciji nadzorstva, ki bi odpravila nevarnost mednarodnih zapletov. Države Male zveze ostanejo zveste načelu spoštovanja neodvisnosti narodov, ki morejo ostati svobodni, v svojih državah naj si pa izberejo vladavino, ki jim ustreza. Če se to načelo ne bi splošno spoštovalo, se boje, da bi moglo priti do resnih zapletov, ker bi se na mednarodnem terenu srečala nasprotja ideologij in doktrin.

5. Stalni svet je bil srečen, da je mogel ugotoviti, da so ameriške Združene države z uradno izjavo državnega tajnika Cordella Hulla od 16. junija t. l. prispevale dragocen prispevek k miru in mednarodnemu sodelovanju. Ker se je politika držav Male zveze vedno ravnala po načelih, ki jih je vlada USA proglasila na tako precizen in iskren način, pozdravlja stalni svet s tem večjo simpatijo Hullovo izjavo, ki daje možnost sodelovanja USA tako na političnem kakor tudi na gospodarskem področju med evropskimi državami in veliko prekooceansko republiko. Stalni svet poudarja svoje popolno soglasje glede nedotakljivosti pogodb. Interesi miru zahtevajo, da je to tako in da se ne sme pojaviti nobeno vprašanje morebitne spremembe, katere pogodbe, še manj se pa sme takšno vprašanje urediti brez formalnega sporazumnega in prostovoljnega pristanka vseh prizadetih držav.

6. Stalni svet je posvetil posebno pozornost političnim in gospodarskim odnosom med država-

mi Male zveze in drugimi državami donavske kotline in ugotovil enodušno željo, da bi se vsi ti odnosi razvijali v duhu medsebojnega zaupanja. Države Male zveze ne bodo zamudile nobene priložnosti, da dokažejo svojo dobro voljo v tem pogledu.

7. Stalni svet ugotavlja z zadovoljstvom, da je trgovina med državami Male zveze v stalnem naraščanju. Prepričan je, da bo nedavno sklenjena trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Romunijo imela prav tako za posledico še občutnejše povečanje kupcij med obema državama. Po drugi strani pa ceni stalni svet vso aktivnost gospodarskega središča v Pragi in ugotavlja, da so se razni ugodni rezultati že dosegli ter izražajo prepričanje, da je ta ustanova poklicana pokazati v bodočnosti čedalje koristnejše rezultate. Glede sodelovanja med podonavskimi državami je stalni svet proučil pripravljala dela in določil postopek za doseganje zadanih ciljev. Stalni svet spremlja z živahno simpatijo poslanstvo, ki ga je prevzel na pobudo Francije in Velike Britanije predsednik belgijske

vlade van Zeeland, da prouči možnost postopne ublažitve restriktivnih trgovinskih režimov. Prepričan, da večja svoboda v mednarodni trgovini mora ne samo povečati obseg trgovine in s tem splošno blaginjo, temveč tudi okrepi občutek solidarnosti med narodi, izreka stalni svet upanje, da bodo rezultati te ankete rodili mednarodno akcijo, ki bi izposlovala gospodarsko razorožitev. V zvezi s tem želi stalni svet poudariti veliki pomen, ki ga pripisuje dragocenim nasvetom pisma, ki ga je Nj. Vel. kralj Leopold III. poslal 23. julija 1937 van Zeelandu, prepričan, da bodo ti nasveti mogli obroditi zboljšanje mednarodnega sodelovanja na gospodarskem in finančnem področju.

8. Stalni svet je sklenil, da bo v kar najkrajšem času sklenil med tremi državami tudi konvencijo o legalizaciji dokumentov in njihovi dokazilni moči; načrt o tem je predložila češkoslovaška vlada.

9. Prihodnji sestanek sveta Male zveze bo meseca septembra v Zenevi o priliki zasedanja skupščine DN.

za gospodarsko središče smatral Zagreb. Pravega gospodarskega in denarskega središča pa dejansko ni bilo, ker so bile gospodarske sile porazdeljene med Beograd, Zagreb in Ljubljano. Belgrajski velesejem bo krona vseh tistih teženj, ki so šle za osredotočenjem gospodarstva v Beogradu in zato bo naša politična prestolnica kmalu predstavljala tudi gospodarsko središče Balkana.

Zvišanje uradniških plač

Ob priliki svojega obiska v Kotoru je finančni minister g. Letica, kakor poroča belgrajsko »Vreme«, sprejel odposlance uradnikov, katerim je izjavil, da ima vlada namen, da reši vprašanje uradniških prejemkov, ki so z ozirom na dvig cen in na narastek državnih dohodkov postali nujni, na zadovoljiv način. Somborska »Zajednica« pa izve, da se uredba o zvišanju plač državnim uslužbencem že pripravlja. Vlada je sklenila, da vrne uradnikom to, kar jim je bilo odvzeto po redukciji iz leta 1935. Posebno pozornost bo posvetila nižjemu oseblju, da to po možnosti dobi nazaj vse, kar mu je bilo po redukciji odvzeto. Zdi se, da bo finančni efekt tega zvišanja uradniških plač znašal nekaj stotin milijonov dinarjev. Po pisanju »Zajednice« bo uredba stopila v veljavo že 1. oktobra t. l., toda zdi se, da je ta rok nekoliko prezgoden.

Minister Kaludjerčič

o sv. sinodu

Izmed govora, ki se obračajo zoper nasprotne konkordate, je vsekakor bil najbolj zanimiv govor ministra Kaludjerčiča na shodu JRZ v Sarajevu. Potem ko je Kaludjerčič naglašal, da predložitev konkordata z rimsko cerkvijo ne pomeni nobene osti proti pravoslavju, ampak da gre samo za ravnopravnost katoličanov, se je bavil z znano odredbo svetega sinoda proti onim, ki so konkordat predložili in zanj glasovali, ter je dejal:

»Da je ta odredba svetega sinoda izključno politično dejanje brez zveze z vero in pravoslavljem, se razvidi iz tega, da so bili izključeni od verskih pravic in časti politiki, ki so vse svoje življenje delali za pravoslavlje veliko več, nego tisti, ki so s svojim obnašanjem v tej borbi največ doprinesli k temu, da smo bili mi cerkveno kaznovani. Takih političnih izključitev je bilo v naši preteklosti že veliko in verjetno je, da to izključanje ni bilo zadnje, kakor tudi ni bilo prvo. Tako na primer je vesoljni patriarh v Carigradu svojčas prekel srbskega carja Dušana Silnega in vso srbsko pravoslavno cerkev. Če so mogli vesoljni patriarhi iz političnih razlogov iti tako daleč, potem se ne čudimo, če je naš svet sinod odredel verske časti in pravice našim poslancem in ministrom. Naj spomnim tudi na to, da je ruski svet sinod izključil največjega ruskega pisatelja in predstavnika ruskega naroda, največjega ruskega kristjana Leva Tolstega, dočim je le malo manj, da taisti svet sinod ni proglasil za svetnika Grigorija Rasputina, ki so ga ruski škofje priporočili carju kot najboljšega svetovalca in vzornika krščanske vere. Ruski patriarh in škofje pa tudi niso imeli poguma, da bi izključili iz pravoslavne cerkve Ljenuina in njegove tovariše.«

Svoj govor je končal dr. Kaludjerčič z željo, naj bi Bog rešil našo državo tega verskega spora, ki so ga izvajali lahkomišelniki in brezvestni politiki, ki jim je samo do tega, da bi se zopet dokopali do oblasti, sicer pa so od vere in cerkve tako daleč, kakor zemlja od neba.

Domači odmevi

Kdo vodi akcijo proti sedanji vladi?

Na shodu v Valjevu v kavarni »Zlatibor«, kjer so uprizorili nekateri plačanci opozicije nereda, je minister Djuro Janković ostro kritiziral borbo proti konkordatu in dejal: »Tem ljudem stoji na čelu človek, ki že trideset let ne pusti, da bi se politično življenje v naši državi razvijalo mirno in normalno. Vodi jo tisti človek, ki je ukinil politične in državljanske svobode in ki državljanom, ko je bil na vladi, ni dovolil, da bi govorili po svojem prepričanju in jih je celo kaznoval zaradi njihovega mišljenja.« Pri teh besedah so prisotni burno klicali: »Dol Pera Zivković!«

Ljubljanski »Jutro«, ki se sicer že ves čas hlina, kakor da se nič ne vrti v borbo proti konkordatu, je ta izjava ministra Jankovića svedela neljuba. Zato skuša dokazovati, da minister Janković s temi besedami ni mislil na Petra Zivkovića, češ da je ta gospod že sredi juma, torej preden se je borba proti konkordatu začela, odšel na zdravljenje v inozemstvo, iz katerega se še danes ni vrnil. »Jutro« je jako naivno, če meni, da bo moglo s tem koga prevarati. Borba proti konkordatu je bila zamišljena in se je tudi že začela, ko je Zivković bil še doma, saj je prva brošura proti sporazumu s katoliško cerkvijo bila napisana že v začetku letošnjega leta, kar »Jutro« svedoča prav tako dobro ve, kakor mi. Kar pa se tiče zdravljenja g. Petra Zivkovića v češkoslovaški republiki, vsak otrok ve, da je izključno političnega značaja. Bolj važno nego zdravljenje Zivkovićevega revmatizma so bili sestanki tega gospoda z raznimi inozemskimi politiki, ki naj bi pomagali temu gospodu, da zopet zajaše vladnega konja. Borba proti konkordatu oziroma sedanji vladi se namreč za take ljudi, kakor je g. Peter Zivković, ki se vedno skrbno ogiba vsake osebne odgovornosti, da veliko lažje vodi iz Karlovič varov nego iz Beograda. Menda bo »Jutro« ta konstatacija zadostovala.

Borba zoper konkordat je borba za velesrbstvo

»Hrvatski list« prinaša interesantne informacije o ozadiju in predgovorini borbe proti konkordatu. Pravi, da je ta borba samo nadaljevanje akcije, ki je bila že precej časa zasnovana z namero, da bi se zbral srbski narod v eno fronto zoper Hrvate in Slovence. Zato se je osnoval »Srb-

Belgrad gospodarsko središče Jugoslavije

Subotički »Nevne« piše: »S prirediteljstvo prvega belgrajskega velesejma bo gospodarski vpliv naše prestolnice znatno narasel. Doslej je bil Beograd samo politično središče Jugoslavije, dočim se je

Drobne domače in tuje

Osebnost

Beograd, 31. avg. m. Z odlokom pravosodnega ministra so postavili na prošnjo: na okrajnem sodišču v Celju za kanclista X. pol. skup. Josip Gregorčič, zvaniknik II. skup. na okrajnem sodišču v Laškem; na okrajnem sodišču v Vel. Laščah za kanclista X. pol. skup. Josip Sedonja, zvaniknik III. pol. skup. pri okrajnem sodišču v Murski Soboti; na okrajnem sodišču v Ložu za kanclista X. pol. skup. Angela Pucelj, doslej zvaniknica II. pol. skup. na okrajnem sodišču v Novem mestu; na

okrajnem sodišču v Ribnici za kanclista X. pol. skup. Irena Apatič, zvaniknica III. pol. skup. na okrajnem sodišču v Dol. Lendavi; na okrajnem sodišču v Sevnici za kanclista X. pol. skup. Franc Hetzl, zvaniknik III. pol. skup. na okr. sodišču v Mariboru. — Premišljeni so: na okr. sodišču v Ljubljano Franc Rigler, pisarn. oficial VIII. pol. skup. na okr. sodišču v Ribnici; na okr. sodišču v Ormožu Angela Obrar, pisarn. uradnica IX. pol. skup. pri okr. sodišču v Sevnici; na okr. sodišču v Novem mestu Mirko Majcen, uradniški pripravnik X. pol. skup. na okr. sodišču v Mariboru; na okr. sodišču v Mariboru Edvard Hltzhaler, urad. pripravnik IX. pol. skup. na okr. sodišču v Celju. — Upokojena sta ing. Josip Roje, višji finančni svetnik IV-1 na primorskem finančnem ravnanstvu v Splitu, in Franc Zupančič, višji fin. svetnik IV-1 istotam. — Napredovali so: Franc Boltežar, monopolski oficial IX. pol. skup.; za višjega monopolskega oficiala VIII. pol. skup.; Franc Lampe, monopolski oficial IX. pol. skup. pri sotarni na Pagu; za višjega monopolskega oficiala VIII. pol. skup. istotam; Anton Kosir, pomožni monopolski oficial X. pol. skup. istotam; za monopolskega oficiala IX. pol. skup. istotam. — Postavljen je Ivan Ankon, urad. pripravnik X. pol. skup. v fin. ministru, za pomožnega arhivarja istotam. Prevredna sta na prošnjo Ignacij Srakar, zvaniknik I. stopnje 3. skup. na postaji Ljubljana - glav. kol., za pomožnega skladiščnika X. pol. skup. prvega periodskega poviška; Vincencij Jančigaj, administrativni zvaniknik na postaji Ljubljana - glavni kol., za pomožnega oficiala X. pol. skup. prvega periodskega poviška.

Šolska vest

Kraljevska banska uprava objavlja, da se s šolskim letom 1937-38 uvede na ljubljanski realnih gimnazijah pouk angleščine v III. razredu. Učenci naj se odločijo ali za nemščino ali za angleščino in naj izbere ob vpisu v III. razred naznanijo. Opozarja pa se, da se bodo učenci mogli od prestopa na kak zavod izven Ljubljane v banovini učiti le nemščine in da bodo morali opraviti tošvarni dopolnilni izpit ob prestopu. Kajti angleščine se bodo mogli učiti učenci v dravski banovini edino le v Ljubljani, sicer pa na nobenem srednjšolskem zavodu. Obenem sporoča kraljevska banska uprava, da se bodo na II. državni realni gimnaziji v Ljubljani (Poljanska cesta) sprejemali učenci samo v IV. in VIII. razred.

Za nezaposlene delavce

Beograd, 31. avgusta. m. Na predlog osrednjega odbora za posredovanje dela in na podlagi § 133 navedbe o prekrbi nezaposlenih delavcev z dne 13. decembra 1935 je socialni minister izdal odlok, da morajo od 1. septembra 1937 dalje doklade znati petinko od iznosa doklad, ki jih predpisuje zakon o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1932 za zavarovanje za slučaj bolezni. Za to doklado velja predpis povelja osmega zakona o zavarovanju delavcev o dolžnosti plačevanja doklad za zavarovanje s tem, da gre polovico zneska v breme delodajalca, polovico pa v breme delavca. To doklado bo pobiral Urad za zavarovanje delavcev skupaj z zneski za nezgodno zavarovanje.

POZOR! NOVOST ZA DAME

je »LASOOL«. Kakor je hrana za telo, tako mora biti tudi hrana za lase in lasišče. Masaža z »LASOOL-om« uspešno deluje na suhe, cepljene, lomljive, požgane, poljane (blajhane) ali pokvarjene od morske vode. — Po »LASOOL-u« se Vam lasje popravijo, kakor da niso bili nikoli frizirani. Vsaka dama s pokvarjenimi lasmi naj se prepriča. ♦ Lepe frizure, trajna in vodna ondulacija, barvanje las t. l. d. Vam uredi po solidnih cenah

Frizerski salon FRANJO ŽABJEK
LJUBLJANA-TRNOVO. Krakovski nasip štev. 26

Italijanski novinar o odnošajih z Jugoslavijo

Dubrovnik, 31. avgusta. AA. Zaradi velikega političnega pomena, ki ga Manlio Morgagni, predsednik in glavni ravnatelj agencije Stefani, uradne agencije italijanske vlade uživa v političnih krogih v svoji domovini, nam je bilo do tega, da porabimo njegovo navzočnost in da slišimo njegovo sodbo o italijansko-jugoslovanskem razmerju. Predsednik in glavni ravnatelj agencije Stefani ni zavrnil te naše želje in nam je povedal svoje misli o tem vprašanju:

»Razmerje med Italijo in Jugoslavijo« je g. Morgagni dejal, »ki je bilo dobro že od trenutka podpisa belgrajškega pakta, je postalo tako zelo odlično, da se nihče več ne upa dotakniti te njegove trdnosti. Grof Ciano, mlad mož v novem italijanskem pokolenju, polnem poleta in borbenosti, in predsednik Stojadinović, ki že s svojo zunanjo-stoj manifestira simpatično moč vsakega naroda, sta izvršila veliko delo. Če bi Italija in Jugoslavija še nadalje ostali v razmerju, ki ne bi bilo ne mir ne vojna, bi izgubili prednosti sosedstve, ki more biti posebno plodovita že z gospodarskega stališča. Vam so neprestano govorili, da ima Italija aspiracije na Jadranu. Tako se je našim skupnim nasprotnikom posrečilo umetno netiti italijansko-jugoslovanske nesporazume. Herojsko prodiranje italijanskih di-

vizij v oserje ekvatorske Afrike vam je odkrilo dejanske aspiracije in prave cilje fašistične Italije. Zato je vsakdo občutil, ko se je proglasilo načelo, da Jadran ne loči, temveč združuje oba naroda, da gre tu za eno izmed tistih maloštevilnih političnih realnosti nove Evrope, ki jim je določeno, da obstanejo in da se utrdijo v korist miru.

Razmerje med Italijo in Jugoslavijo se popravlja od dne do dne. Porojeno iz diplomatskega pakta, je že zdaj stvar čustva ki se mora imenovati prijateljstvo. V takšnem ozračju se popravlja tudi že gospodarski odnosi in bodo še bolj popravili splošno gospodarstvo obeh držav, ki jima je namenjeno, da se sporazume. Agencija, ki sem ji predsednik, hoče služiti za posredovalca še globlje in še živahnije spoznavanja ljudskega življenja Jugoslavije v Italiji, pri čemer je treba v prvi vrsti poudariti razvoj gospodarskega delovanja, a prav tako tudi duhovno razmerje. Z zgodovinskega stališča smemo reči, da je prijateljstvo Italije želel tudi veliki kralj Zedinitelj Aleksander. In ko posvečam svojo misel njegovemu spominu, želim izraziti vdanost spoštovanju mlademu kralju Jugoslavije, kralju mlade, a že velike in čvrste države. Vaš narodni prepoved spominja v marsikaterem pogledu na naš risorjimento.«

Malo verjetna vest

Pariz, 31. avg. b. V slučaju če pride do mednarodne konference o Španiji, na čemer zelo intenzivno dela angleška vlada, se bo skušal med obema vojskujočima se strankama doseči dveletni mir. V tem primeru bo mednarodni kapital pomagal tako belim kakor rdečim za ponovno zgraditev zasedenih področij, za kar bi se v Španiji izvršil plebiscit.

Poročila rdečih

Valencia, 31. avg. AA. Havas: Po vesteh iz Almerije so republikanske čete napredovale v južnem odseku v pokrajini Granade in zavzele vasi Lanjaron in Orjiva. Poročilo pravi, da je oddelek tankov prišel že blizu letališča Armilia, ki je le nekaj kilometrov proč od Granade.

Nemčija zapustila Franca?

Berlin, 31. avg. b. Zunanji minister v. Neurath je izdal naredbo z zakonsko močjo, glasom katere je prepovedan izvoz vojnega materiala iz Nemčije v Španijo. Ta naredba obsega prepoved izvoza strojne, revolverjev, topov, bomb, granat, snodnika, letal in oklopnih avtomobilov.